

Víra a její reflexe [1997]

1. Nemůžeme vycházet z nějakého svého před-pojetí jako z pevného základu, ale musíme své pojetí o něco opřít. Vyjdu vám vstříc jako teologům: opřeme se o bibli. Ale také v bibli máme různá pojetí. Je třeba vyjít z něčeho jednoznačnějšího. Jako křesťané se musíme opřít o Ježíše, a to ne o dogmaticky konstruovaného (který se stal „předmětem“ víry), nýbrž o skutečného, tzn. historického Ježíše (který je pro nás svrchovaným zvěstovatelem a svědkem víry).
2. Odtud ona Ebelingova metoda, spočívající v plném soustředění na „logie“, tj. nejpravděpodobněji autentická vyjádření živého Ježíše, zachycená s maximálním úsilím o věrnost a přesnost. A odtud se nám stane zřejmým, že Ježíš je svým pojetím víry mnohem blíže ústřední starozákonní tradici (kterou ovšem dotváří a která v něm vrcholí) než tradici novozákonní (po Pavlovi) a zejména než rozšířenému a tradičnímu pojetí křesťanskému, tedy také běžnému pojetí našemu.
3. Prvním naším úkolem tedy bude podrobné studium příslušných partií ze synoptiků, jak je vybral Ebeling pro svou statistiku – a ovšem kontrola, zda nic nevynechal nebo něco nepřidal. Druhým úkolem bude prozkoumání, na co Ježíš svým pojetím navázal a jak to reinterpretoval resp. dotvořil. Víme přece, že mluvil o napětí mezi tím, co bylo říkáno starým a co praví on. Týká se to nejen mojžíšských příkazů, ale také pojetí víry? Nejsou mojžíšské příkazy revidovány už u proroků? Navazuje Ježíš svým chápáním víry na proroky? A jak?
4. Pokud se nám toto podaří objasnit, musíme přikročit k něčemu zcela radikálnímu: musíme se pokusit popsat ne už pojetí, způsob chápání, ale za pomoci tohoto vyjasněného pojetí sám fenomén víry, a to jak v návratu k situacím, zachyceným v logiích, tak ve SZ, kde je budeme muset často teprve objevovat (nesmíme zůstat jen u Abramova vyjití do neznáma a u Mojžíšem organizovaného exodu).
5. Základní důležitost bude mít také co nejpečlivější vyšetření toho, proti čemu je orientace víry zaměřena kriticky a polemicky. Po mém soudu je tu velmi důležitý Deuteroizaiáš: neohlížejte se zpět, orientujte se na tom „novém“, které činí Hospodin. Orientace víry je tedy nejen orientací na budoucnost, ale právě na tu budoucnost, která – v podobě nového – přichází od Hospodina. Vezmeme-li v úvahu Eliadovu charakteristiku mytické životní orientace archaických lidí na pra-minulost, lze uzavřít, že rozhodující frontou duchovního zápasu orientace víry je kritika a polemika proti mýtu a náboženství (chápeme-li náboženství jako přechodnou fázi ve vývoji mýtu, totiž fázi, kdy mýtus už přestává být schopen organizovat lidský život v celku a člověk se dostává do schizoidní podvojně formy života, rozděluje život a celý svět na oblast sakrálního a profánního. Ježíšem vrcholí toto odmítnutí životní schizoidnosti, což první církve vyjádřila obrazem roztržení chrámové opony).
6. V tomto smyslu se víra stává v průběhu staletí legitimním zdrojem sekularizace: počátek evangelia Janova zdůrazňuje, že svět je Ježíšovým domovem, že přišel do vlastního, a že cílem není vyvést věrné ze světa, nýbrž svět definitivně podmanit právě vírou: jinde čteme, že „víra přemáhá svět“, který nepoznal LOGOS jako Vládce, protože nepřišel s vnějškovou mocí (nýbrž „pouze“ v moci duchovní).

A. Schlatter, Der Glaube im Neuen Testament. ⁴1927 (ex Ebel.209)

Theol. Wörterb. VI (R.Bultmann, A.Weiser) 1955 - PISTEYÓ ...

H. von Soden, Urchristentum und Geschichte. Ges.Aufsätze und Vorträge, Bd.I.
1951: „Was ist Wahrheit?“ (1-24)

Th.W I, 233-251

13.02.

20.02

27.02.

06.03.

13.03.

17.03.

20.03.

27.03.

03.04.

10.04.

17.04.

24.04.

01.05. volno

08.05. volno

15.05.

22.05.

29.05.

05.06.

12.06.